

Тугай Євгенія Вікторівна

3 курс, Інженерно-хімічний факультет,
НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Шаповалова О. А., викладач
кафедри філософії ФСП НТУУ «КПІ»

Визначна пам'ятка України – Опішнянське гончарство XX століття

Одухотворенням етнодизайну українського народу є мистецтво, яким наші предки займалися майже весь час, а саме: вишивкою, різьбленням, килимарством, і особливе місце займало – гончарство. Гончарство – це один з витворів художньої культури, який був започаткований багато років тому і став різновидом народного мистецтва. В Україні вже наприкінці XIX на початку XX століття виникло більш ніж сімсот осередків народної кераміки.

Головним осередком сучасного українського гончарства є опішнянське гончарство. Глиняні вироби з різновидом розпису виготовлялись артелями-сім'ями в м. Опішня, Полтавської області. Найбільш розповсюджений вид розпису був – підглазурний, бо саме ним можна було відобразити візерунки, та символи, саме так як це уявляли майстри гончарства. Опішня з давніх часів була відома своїми гончарними здобутками, такими як: своєрідні декоративні глеки для напоїв, баклагги, бочки на ніжках, баранці, свистульки, тарілки, миски, глиняні іграшки у формі свійських та диких тварин, які символізують образи українського фольклору і народного мистецтва. Виріб створюється опішнянськими гончарами без всіляких попередніх зарисовок, усі мистецькі фантазії вони виконують відразу начисто. Порівнюючи всі майже однакові вироби ніхто не знайде нічого схожого. Ці майстри без всяких трудностей виточують на станках малесенькі посудини та велетенські ємкості, макітри, вазони.

Керамічні вироби Опішні зберегли своєрідну сутність і численне різноманіття форм. Опішнянські вироби унікальні тим що, їх розпис багатий рослинним орнаментом та майстри уміло поєднують цей орнамент з нескладними геометричними мотивами. Округлі обриси скривлених ліній надають

індивідуальності кожному новому витвору мистецтва. Розпис, який характерний Опішні – це оздоблення рослинним орнаментом – квітами, гронами, колосочками, гілками у вигляді в'язанок. Пастельні барви червоного та коричневого надають краплинкам зеленого та синього особливого ритму і виразності. Застосовується оригінальна техніка – «фляндрівка» для розмальовки мисок та інших глиняних виробів (для цієї техніки характерно нанесення кольорів на ділянку посуду з подальшим їх розтягуванням незвичайним дротяним гачком). Розтягуючи всі лінії, смужки та крапочки колорит фарби, тоненькими, переплетеними лініями створює неповторний візерунок. Квіти, які зображають умільці свого діла дуже різняться за формою, але їх характер все рівно наближається до барвистих розписів, які притаманні саме українському мотиву, а стиль виконання відображає їхню певну специфічність.

Не дивлячись на те, що це мистецтво було започатковане ще в ХХ ст., воно і сьогодні знаходить своє застосування майже в кожному домі. Глиняні вироби стали предметом для прикрашання інтер'єру, зозулиці – свистульки знаходять застосування в сім'ях, де є діти, посуд з глини і в наш час є досить популярним навіть серед молоді. Сім'я опішнянських майстрів Грисенко, твердить: «все, що готується в глиняному посуді ніколи не втрачає смак і наповнює страви енергією усіх чотирьох стихій – сонця, води, вогню та землі» [1], а саме ці стихії надають глиняному посуду певних магічних сакральних якостей.

Вивчаючи опішнянське гончарство, можна зробити висновок, що завдяки цьому мистецтву не тільки Полтавська область, але й вся Україна може пишатись таким видом праці, як гончарство. І на сьогоднішній день глиняні вироби Опішні стали не тільки різновидом народного мистецтва, а й певним витвором художнього мистецтва, яке буде існувати ще не один рік.

Список використаних джерел:

1. Грисенко М., Грисенко В. Опішнянський керамічний розписний посуд та сувенірні вироби. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://grysenko.io.ua/story> (дата звернення: 31.03.2015).